

СИНЕРГЕТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ В ОСВІТІ

Модернізація освіти орієнтує ЗВО на розвиток пізнавальної самостійності, соціальної активності студентів як основи професійної компетентності. Щоб бути соціально успішним і конкурентоспроможним на ринку праці, випускник повинен бути професійно компетентним, мобільним, володіти критичним мисленням, творчими здібностями. Для забезпечення функцій професійної освіти особливо актуально розуміння закономірностей процесу інтеграції особистісних і професійних якостей майбутніх фахівців; усвідомлення пріоритету процесів саморозвитку, самоосвіти особистості над її формуванням; розкриття механізмів побудови системи професійних знань у величезному потоці різноманітної і суперечливої інформації; усвідомлення позитивної ролі спонтанних і напружених процесів в професійному та соціально-психологічному становленні особистості й колективу.

Синергетичний підхід в освіті забезпечує самовиховання, самоосвіта, саморозвиток особистості майбутнього фахівця. Синергетика розкриває вирішальну роль людини, яка може безпосередньо впливати на хід розвитку суспільства.

Опирається синергетичний підхід в освіті на пошук нових знань і істин, які спираються, в свою чергу, не тільки на правила і знання, а й на інтуїцію, уяву і творчість. Синергетична ідея в сучасній освіті – це область знання, яка ініціює зміни в самому стилі наукового мислення.

Для молодого покоління ХХІ століття основою життєдіяльності повинна стати активність, спрямована на самопізнання, осмислення шляхів і можливостей власної самореалізації, саморозвитку. Інноваційної освітньої технологією, яка дозволяє цього домогтися, є технологія соціокультурного проектування.

Соціокультурне проектування в освіті, яке реалізується включенням студентів у розробку проектів, дозволяє подолати недоліки традиційної освіти. Воно дає можливість реалізовувати проекти, які змінюють соціально-культурну обстановку в ЗВО, регіоні, суспільстві; ставити цілі й реалізовувати ідеї, важливі для даного соціуму; освоювати технології особистісного проектування своєї освіти, майбутньої професійної діяльності; творчо самовиражатися студентам без предметних і тимчасових обмежень; використовувати

при розробці проєктів не тільки знання, отримані при вивченні різних дисциплін, а й додаткову літературу, різні алгоритми, застосовувати свої творчі здібності, креативність, оригінальність, практичний досвід.

Соціокультурне проєктування та інноваційний розвиток освітнього простору ЗВО забезпечують можливість для створення інноваційної системи освіти. В її рамках здійснюється взаємодія науки, освіти, культури та суспільства, у студентів формується креативне, нестандартне мислення. Це дозволяє молоді швидше адаптуватися до умов, що змінюються, в суспільстві, яке також постійно трансформується.

У контексті синергетичного підходу гуманітарна освіта спрямована не на точність пізнання, а на глибину розуміння об'єкта. Вона орієнтована на людську реальність, концентрує увагу на людину як істоту цілісну, вільну, яка прагне і до самореалізації, і до самовдосконалення. Точні та природничі науки розкривають природну єдність світу. Роль гуманітарної освіти полягає в виявленні духовної єдності людини і світу.

Сучасна освіта набуває нову проблематику. Вона звільняється від традиційної нормативності й повчальності, але зберігає при цьому орієнтацію на головну мету – пізнання і вдосконалення людини за допомогою освіти. Модернізація гуманітарної освіти повинна сприяти не тільки професійно-компетентнісному, а й духовному розвитку людини, від якого безпосередньо залежать перспективи та тенденції суспільного життя.

На основі синергетичних принципів потрібно навчити викладача створювати авторські методики і свій викладацький стиль, які повинні ґрунтуватися на спектрі наук про людину. При цьому мається на увазі не просто системний підхід до освіти, але і єдність освіти і виховання.

Щоб стимулювати студента до пошуку знань, свідомість повинна оперувати не тільки завченим значенням знання, скільки пошуком джерел його сенсу, встановленням причинно-наслідкових і інтуїтивних зв'язків.

Сучасний етап розвитку освіти тісно пов'язаний з інформатизацією. Отримання нових наукових знань можна розглядати як процес, який самоорганізується і реалізується на основі нових інформаційних технологій. Інформаційні технології (ІТ) дають додатковий інструмент аналізу і синтезу в освіті. ІТ є технологічним інструментом отримання нових знань, головним інструментом був і залишається людський інтелект.